

ההערכה הישראלית לגבי ההתפתחויות הצפויות, עם הפעלת המוכיל הארצי בעוד זמן קצר: הערבים אינם מוכנים לצאת למלחמה.

יחד עם זאת, קיים נעלם גדול, אשר יכול לשנות הערכה זו ולגרום להתלקחות. גורם זה הוא ממשלת הבעת בטוריה. שיקוליה לפתיחת מערכה צבאית נגד ישראל, עם הפעלת המוכיל: להוכיח את האשמותיה נגד עבד אל-נאצר, כי רק הבעת מוכנה ללחום למען מטרות כלל-ערביות; או לחייב את מצרים להסתבך בעל כורחה במלחמה עם ישראל, שתעלה ביוקר

לצבא המצרי ותפגע קשות בעבד אל-נאצר, אולי אפילו עד כדי עירעור משטרו ובלית מסעו נגד הבעת.

ישראל תפתח במלחמת-תנופה בחרם הערבי. אחרי ההצלחה הבלתי-צפויה בפרשת גורייץ' ויגיון הלונדונית, ועל רקע דעת-הקהל שנוצרה עקב פרשה זו, תגשים ישראל כמה תוכניות נגד החרם. תוכניות אלה עובדו בעשתן בשיתוף-פעולה של משרד החוץ ועוד כמה גורמים, אבל מתוך סיבות שונות לא הוצאו לפועל. אלה הן בעיקרן תוכניות הסברה, בצירוף אולטימטום לכמה חברות: הפסקת החרם או הפסקת הקשרים עם ישראל. תפקיד מיוחד בשטח זה ימלא טנן ראש הממשלה אבא אבן, שיבקר אצל בעליהן יהודיים בעולם, המחזיקים מניות בחברות גדולות, כדי שיעוררו בחברותיהם את בעיית החרם.

תגבר המתיחות בין שמעון פרס לבין לוי אשכול.

(המשך מעמוד 4) גורלנו הבטחוני תלוי במידה מכרעת ב" טיב יחסינו עם גרמניה, ליום סגרירי. האם בקונפציה זו אין משום קשירת גורלנו בערובה מצד גורמי חוץ, מעבר למה ש' נדרש מאתנו?

יש ליחס חשיבות רבה לקשרינו עם צרפת כמקור לרכישת נשק, כשוק לתוצרת תנו, וכעם ידידותי שהעניק לעולם לא מעט מהשקפות המהפכה החברתית ועקרונותיה. צדק החברתיים והמשפטיים. צרפת היא מעצמה חשובה וקשרינו אתה התרחבו על פני ששחים רבים ויש אינטרס גדול לישראל לקיימם, לטפחם ואף להרחיבם. אבל צרפת מעולם לא דרשה מאתנו, לא בפרוש ולא ברמו, שעלינו לבנות קו מדיני ובטחוני שבסיסו כקדקדו יהיה דומה ליחסה של צרפת כלפינו.

ואם מחריפים היחסים, נאמר, כפי ש' מחריפים בין צרפת ואמריקה סביב בעיית גרמניה או בעיית אירופה, האם החרפת יחסיים אלה בין שתי המדינות שהן ידידותיות לישראל — גם עם תופעות לא ידידותיות

שמעון פרס — כאזהרה לאשכול. השבוע קיימו שפירא ואשכול בירור. "אני מוכן ללחוץ על הנהלת צ"ם לבטל את ההסכם עם סנהדר הרבנים", הודיע אשכול, ולצרכי השתייה הוסיף: "אבל איני יכול לעשות זאת במצב הקיים, כי בתוך מפא"י יאשימו אותי חברי בכניעה לאיום החרם הכללי של הרבנות הראשית". הכוור לא נשאר זמן רב בידי הדתיים. הם מיהרו להעבירו חזרה לאשכול. ללא כל סיבה נראית לעין, הופיעה בהצופה הכרזה של הרב איסר אונטרמן: "פה ושם נאמר שכאילו הרבנות מאיימת בחרם על אניות צ"ם, אם לא תבטל מטבח הטריפה באנייה שלום. הגדרה זו מנוגדת לאמת". לא נותר לאשכול, אלא להפעיל את הלחץ המובטח על הנהלת צ"ם.

אישיות מקסימה

רבים מייחסים למשה דיין את השאיפה לחולל, בשעת כושר, הפיכה מזויינת כדי להגיע לשלטון. אך תמיד היו אלה שונאיו ויריביו. השבוע, בפעם הראשונה, יוחסה לדיין שאיפה כזאת על-ידי אחד מדובריו שלו עצמו.

כתב נפתלי לביא, אחד מאנשי אמונו של דיין ביומון הארץ, שהוא כולו שופר בלתי-רישמי של שרי-החקלאות: "... בכל הס' תבכות קואליציונית, או פנימית מפלגתית, שתפיל את ממשלתו של מר אשכול, די לה לאישיותו של דיין, ולקסם מנהיגותו, כדי לזכות בתמיכתם של גורמי-ציבור ושלוחות ביצועיות של השלטון הקיים."

במישטר דמוקרטי, אין ל"שלוחות ביצור עיות" שום השפעה על הרכב השלטון. לכן מכון פסוק זה למצב בו "יעלמו סממני הדמוקרטיה הפורמלית, וזכות ההכרעה תהיה בידי "גורמי ציבור ושלוחות ביצור עיות" — משמע, דיקטטורה בטחוניסטית. למען הזהירות, שם לביא את האמונה ב" אפשרות זו בלב זולתו. אך אין הוא משאיר ספק בכך שזו אמונתו האישית — ואולי אזהרה מטעם משה דיין עצמו.

יחסים מרחביים

טעבר לגבול

מה יחסו של הערבי ברחוב לישראל, בי סתיו 1963? על כך יכולה התרשמותו של זר בלתי-משותף ללמד יותר מתחנות-דעתם של המומחים.

השבוע חזרה לישראל צעירה אמריקאית חגיגית, אחרי ביקור של שלושה שבועות בצרפת השכנות. לואיס רימי, עתונאית אמריקאית שעבדה בשבועונים-גשמים במולדתה, נוצריה מחירגינינה המסירת במרחב כדי לאסוף חומר לכתבות, ביקרה תחילה ב"ש ראל, עברה לארצות-ערב, חזרה כשהיא עשוי רה בחוויות אישיות, המראות את מצב הרוח המרחבי מזויינת ראייתה של צעירה (25) בלתי-משותפת.

בין השאר:

● רצח קנדי: "הנשיא שלך יורה". "אינני מבינה. מר קנדי יורה?" "קנדי מת!" נהגה-מונית לחץ על הדק דמויני לעבר ליבו. "באגא! באגא! ונפל אחרה.

כך, באנגלית משובשת, נודע לי על רצח הנשיא, במונית בה נסעתי השכם בביקר לגמליה-תעופה הירושלמי, כדי לסוס לביי רות. בגמליה-תעופה היה ברור כי הכל מדוי רים על קנדי, האנשים עברו מערבית ל-אנגלית, כדי לכלול אותי בשיחה.

"יהודי עשה את זה", שיער אחד הגברים. "מדוע אתה אומר זאת?" שאלתי, וכדי להפריך את האשמתו: "בלתי-אפשרי. זה קרה בטכסאס. אין יהודים בטכסאס. כולם בני-יורק."

"יהודי עשה את זה", הוא חזר, הפעם ביתר חוקף, "כשקורה משהו רע בעולם, את יכולה להיות בטוחה שמעורב בוה יהודי."

● עליה לישראל. "על הארץ להפ' סיק את העלה של היהודים לישראל". התלונן ערבי אחד באוונג. הם ממלאים את הארץ בקבץ שלא "יאמון". "אבל זה עניין פנימי", אמרתי. "הארץ אינו יכול להתערב."

"אם תקנה ממנו, לא אמכור לך תפוחים לעולם!"

הבטחון יהדק את קשריו עם מערכת הבטחון, מעל לראשו של פרס, דבר ש' יעמיד בצל את טנן השר בתוך כלל מערכת הבטחון, יכריח אותו לטפל בבעיות מישנה ולא בדרגים הגבוהים של המדיניות הבטחונית.

● בעוד שבין הדתיים לבין אשכול תשרור שביתת-נשק כשבועות הבאים, תחריף מלחמת הדתיים בשר החינוך. ההפדיל מכינה "ספר שחור" כדי להוכיח את הקיפוחים הקיימים, לדבריה, לכפי

החינוך הדתי. הדתיים יסעו כי במשרד החינוך קיימת מגמה ברורה לפגוע בחינוך הדתי ולהצר את צעדיו. לעומת זאת אישים ארן את הדתיים בניצול החינוך הממלכתי-דתי לצורכיהם הפוליטיים ולכיבוש עמדות למפלגתם.

● פינחס לבון יגיש אולטימטום למרכז מפא"י. הוא יתבע להחזיר אותו ואת חבריו לפעילות מפלגתית — אחרת יכריז מיד על פרישה ועל הקמת סיעה עצמאית לקראת הבחירות לוועידת ההסתדרות. לבון יודע, כי מפא"י מפחדת מאוד מבחירות אלה והוא רואה את השעה כמתאימה להפסיד את הקיפאון אליו הוכנס.

● אשכול ידחה את מועד ביקורו בארצות-הברית. ראשי הממשלה עמד לבקר שם בשבועות הקרובים, כדי להופיע בכנסים שונים של מפעלי-מילווה-הפיתוח והמגבית-היהודית-המאוחדת. אולם לאחר שהוזכר כי ביקורו עשוי לשמש את לחוגים חרדיים להפגין נגדו ונגד המדינה, ייזחה הי

ביקור עד להרגעת הרוחות במחנה הדתי. אין זה מן הנמנע, כי כבר בימים הקרובים יצאו כמה עסקנים תתיים לארצות-הברית, כדי לפגוש שם אדמו"רים וראשי ישיבות, העומדים מאחורי מסעות-המחאה האנטי-ישראלים.

● משרד החינוך והתרבות עשוי להתערב בפרשת הפרסים הספרותיים. העובדה שמפעם לפעם פורצות שערוריות סביב לפרטיש חשוי בים תשפיע על הנהלת המשרד לערוך ביקורת של נוהגי הענקת הפרסים, ואולי אף להתקין תקנות שיסדירו את חלוקתם.

● מהומה תתעורר בציבור הסטודנטים סביב הדחישה לגנות את ריתוקו של סטודנט ערבי עזידי המושל הצבאי. ועד הסטודנטים בירושלים סרב לגנות את המעשה. עתה מתארגנת תנועה להביא את העניין בפני הרושדים היותר גבוהים, בטענה שציבור הסטודנטים, שגביה פעולות-זיכוי בדרום-אפריקה ובמארוקו, אינו יכול להתעלם ממעשים כאלה ב-ישראל.

פה ושם — חייבת למצוא בטויה מיד גם בירושלמי זה נדרש מאתנו מצרפת או מארצות-הברית?"

מפלגות

הזכיון בסכנה

לוי אשכול משתוקק להסכם עם אחדות העבודה. אבל מה יקרה אם הסכם זה לא יושג? התשובה ברורה: עליו להמשיך ו' להישען על החזית הדתית, שאותה אפשר תמיד לקנות. המסקנה הפוליטית ברורה אף היא: כל עוד לא תהיה הכרעה למען שיתוף פועלי, אסור לו לשרוף את גשריו אל הדתיים.

זאת המחשבה שהדריכה אותו, שעה ש' העביר בממשלה החלטה מסורבלת בדבר ה' תנועה בשבתות לשערי-מנדלבאום, שמא' חורגי הפראות שלה הסתתרה כניעה מעשית לדתיים, זאת גם המחשבה המדריכה את אשכול בשבועיים האחרונים, לחפש נסיגה בעניין המטבח הבלתי-יכשר של אניית-הדגל שלום.

מה עוד, שהמפד"ל אינה נלחמת רק על קידוש השם, אלא גם על קונסציה עיסקית, מיליונים רבים, כי חותמת-הכשרות חדלה מומן לסמל בדיקה גילכתית של מוון, מסמלת הרבה יותר עיסקה מסחרית מפוקפקת, בה נוגס בעלי-החזותמת אחוונים מרווחי העסק שהוא מסוג ככשר למהדרין. על-פי הסכם בלתי-כתוב, מסרה המדינה את הקונסציה הבלעדית לצורה זו של שוד ליוני המפד"ל.

לפתע הסתבר, שאפשר גם לפגוע ב' קונסציה זו. הנהלת צ"ם חתמה על הסכם עם הסנדר הרבנים האמריקאי, המחויק ב' חותמת-כשרות משלו. לרב הראשי יצחק נסים ולראשי המפד"ל היה ברור, כי זהו פתח בפני חזירה זרה, המאיימת על שלי' מות הקונסציה הבלעדית. לכן גם הקפיד משה חיים שפירא להדגיש את ידידותו אל